

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofjsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Turki v državnem zboru.

II. Avstrijski Slavjani ne beračimo in ne prosimo, da bi nas Nemci i Magjari zagovarjali, a drago nam vselej je, ako tudi Nemci priznajo iz pravega avstrijskega stališča korist pravičnosti do nas, ki nosimo več, kakor polovico vseh avstrijskih davkov v denarjih in krvi. Kajti posebne pameti in prebrisanosti ni treba sprevideti, da 17 milijonov avstrijskih Slavjanov plačuje več davka in daje za vojaštvo več novincev, nego 8 milijonov Nemcev in 5 milijonov Magjarov. Zato je močno razveselilo vse avstrijske Slavjane to, kar je nemški Tirolec, g. Greuter govoril v državnem zboru zastran turškega prašanja. Zgovorni gospod je rekel: avstrijski minister mora gledè Turčije postopati kot pravi avstrijski domoljub in vedeti, da so med turškimi Slavjani 3 stranke; prva je srbska, ki hoče veliko Srbijo, druga je jugoslavjanska, ki namerava ustanoviti več držav od Turka neodvisnih, tretja je hrvatska, ki želi, da bi naš svitli cesar kot kralj hrvatski pri razpadu Turčije šli z vojsko kristijanom v pomoč in za Hrvatsko njeni stari pokrajini, kateri je nek-daj Turk vzel, hrvatskemu kraljestvu spravili nazaj in ti dve pokrajini ste: Bosnija in Hercegovina. Da se tudi tem poslednjim zahtevam naši liberalci ustavljajo, to se meni zdi prav nešpametno; liberalci hočejo po tem takem izbrisati naslov svitlega cesarja: semper Augustus: vedno pomnožnik. Kajti kako hočejo cesar Avstrijo pomnožiti, če se jim pa brani zasesti to, do česar imajo kot hrvatski kralj pravico? Tudi so cesar kot kronani ogerski kralj prisegnoli, da bodo zgubljene dežele spravili zopet nazaj. Zato mislim, da ima vsaki pravi avstrijski domoljub želeeti, da se nam nekdanje pokrajine Bosnija in Hercegovina zopet pridobijo.

Liberalci ugovarjajo, da bi za posedanje Bosnije in Hercegovine treba bilo vojske in pa denarjev; ali denarjev nimamo. To je res, ali kdo je kriv, da jih nimamo? Ali ne liberalci, ki nam tako slabo gospodarijo? Jaz sem že 16 let poslanec in ko sem prvič v to zbornico prišel, smo

imeli še lepo Venecijo in tudi ogerske dežele so še bile z nami in smo vendar shajali z 367 milijoni; toda sedaj je Venecija proč, Ogerska odcepljena in stroškov imamo 407 milijonov. Jaz sem ovo liberalno gospodarstvo enkrat kmetom razlagal; kmeti so strmeli, vlada pa me je hotla prejeti in zapreti, češ da sem kmete zoper njo ščuval. Zato gospodje liberalci zastran denarjev le — tiho! Ko bi tiste milijone imeli, koje ste železnicam v podporo in za državne posojilnice razmetali, in o kojih dobro vemo, kdo da jih je požrl — ne bilo bi nam treba zavolj denarjev tožiti; sicer pa mislim, da se ne sme na krajcarje gledati, kder se gre za čast in blagor cele Avstrije.

Močno čudil sem se, kedar sem poizvedel, kako se liberalci hudujejo nad Rusi. Liberalcem bi vendar moralo biti znano, da imajo vse svoje gospodstvo zahvaliti — Rusom. Dokaz je celó lehek. Rusi so užgali mesto Moskavo in prvič razbili moč Napoleona I. Brez Moskave pa nebi bilo prišlo do bitke pri Lipskem in tukaj ne do zmage — brez Rusov in vsi bi še bili pod Francozem. Dalje, l. 1860 in 1861 so nemški liberalci udrihali po Magjarib in trdili, da so ti zavolj punta v l. 1848. zgubili vse pravice. Toda kdo je l. 1849. Magjare pri Vilagošu pobil? No, Rusi! Zopet l. 1867 se je neki nemški poslanec in liberallec veselil, da je naša vojna od Prusov bila tepena pri Kraljevemgracu; nesramnež je ovo nesrečo pozdravljaj kot zoro liberalne svobode v Avstriji. Ali kdo je Prusom pomagal do zmage l. 1866? No, zopet Rusi, ker ti so zabranili, da nam ni prišel Francoz na pomoč. L. 1870 so Prusi prišli do Pariza. Takrat je bila prilika za Avstrijo, da zgrabi Pruse in njihovo silo zlomi; ali Avstrija tega ni mogla storiti, ker so Rusi z vojsko žugali — in naši liberalci so še za naprej ohranili svojo gospodstvo. Sploh gospodje liberalci ne budujte se nad Rusi; uzrokov imate dovolj, da ste njim hvaležni!

Nemškim liberalcem tudi cesarjev namestnik v Dalmaciji, baron Rodič, ni po volji, ker je rodom Hrvat in tedaj bolj na slavjansko stran teži. Ali

to hudo vanje je odveč in tudi nehvaležno. Baron Rodič je zvest Avstrijan in je marsikaj že storil, kar je bilo liberalcem po godu. Ali ni baron Rodič dalmatinske poslance spravil na ustavoverno stran? Ali ni on narodno stranko v Dalmaciji razdvojil? Pod njegovim namestništvom so vstaša Ljubibratiča prejeli in zaprli, so Turki čez mejo vdirali in pri nas nekaznjeni požigali, morili in ropali, so čez Klek dovažali puške, streljivo in živež za svoje vojake, da so ti leži kristijane klali, se je v Derventu zaprlo 20 Dalmatincev češ, da so se hodili vojskovat zoper Turke. Tako se je godilo v Dalmaciji pod namestnikom Rodičem. Mislim, da so nemški liberalci slobodno ž njim zadovoljni!

Sklenem s prošnjo: napravimo mir med seboj, kavsanje avstrijskih narodov bo le koristilo grabljivim sosedom. Bodimo enkrat pravični našim Slavjanom. Kajti le zato je nevarnost pred Rusi tolika, ker imamo doma toliko Slavjanov — nezadovoljnih. Mnogobrojni sovražniki sosedu to dobro vedó in prežijo na naše razprtije ter iščejo, kako bi se njih poslužili v našo nesrečo in pogin! (pravo na desnici, živijo in ploskanje.)

Cerkvene zadeve.

Šolske sestre na Štajerskem.

5. „Šolske sestre“ v Mariboru upejljane v jeseni l. 1864. L. 1869 je ta podružnica „matiške hiše“ v Algersdorfu postala samostojna „matiška hiša“ za lavantinsko škofijo. „Zakon nature je tak „da iz malega rase veliko“. Tega izreka našega velikega Koseskija se spominjam, ko premišljuje prvi začetek „šol. sester“ v Mariboru. Res malo drevesce sprva je zdaj že precej lepo drevo. Okoli l. 1860 se je ustanovila v Mariboru „družba gospá“ v podporo in odrejo zapuščenih sirotic (Waisen-Institut des kath. Frauenvereines.) Dobrosrčne gospé so najele malo hišico nekoliko nižje od sedajnega stanovališča „šol. sester“ na levi strani ulice, ki pelje na mariborsko pokopališče. L. 1863*) pokliče „družba gospá“ 3 „šolske sestre“ iz „matiške hiše“ v Algersdorfu in njim izroči odgojo otrok v sirotišnici. Ker se je število otrok vedno množilo, se je začela „družba gospá“ dogovarjati s „sestrami“ v Algersdorfu, da se ustanovi v Mariboru podružnica, kakor se je to že na več krajih zgodilo. A to ni bila lahka reč. C. k. namestnija je zapreke delala, češ, da mora „družba gospá“ stalno poroštvu dati, odkod in kako se bodo „sestre“ preživele in vzdržale. Tega se vé da „družba“ pri svojih pičlih in slabih močeh ni zamogla storiti, a tudi „matiška hiša“ tega ni tirjala, akoravno bi imela v tej zadevi prvo besedo. „Matiška hiša“ in „družba gospá“ napravita gledé vzdržnih stroškov pogodbo,**) in

*) „Slov. Gosp.“ l. 1875.

** Original te pogodbe je bil shranjen v arhiv Lav. škofije.

odzdaj tudi c. kr. namestništvo ni dalej nasprotovalo; 15. oktobra l. 1864 so prevzele sestre siromašnico in ustanovile popolno podružnico. Da so zamogle poduk pri velikem številu otrok prevzeti, jim je prepustila velika dobrotnica ubogih blagorodna gospa Schmiederer-jeva slednjo hišo na levi strani drevoreda, po katerem se pride na pokopališče. Lepo število otrok je obiskovalo šolo „šol. sester“ ne samo iz nižjih stanov, temuč tudi iz najodličnejših hiš. Delovale so „šol. sestre“ kot podružnica „matiške hiše“ v Algersdorfu do leta 1869. Sčasoma se je ta želja izrekla, da se ustanovi samosvoja „matiška hiša“ za lav. škofijo. Začele so se zarad tega razprave. Leta 1869 se je ločila podružnica od „matiške hiše“, in se je ustanovila kot samostalna „društvo šol. sester“ v Mariboru. V tem letu so kupile hišo, katero so pred v najem imele, s pomočjo dobrotnikov; stanovanje svoje so vedno bolj in bolj povečale z nakupom druge sosedne hiše. Lansko leto so dodelale prekrasno poslopje, da so dobile več prostora za otroke. Podružnic še mariborska „matiška hiša“, nima. Na koroške južnej železniški postaji imajo malo odgojevalnico za otroke, ki še niso dorastli za šolo. „Matiška hiša“ ima učilnico s 5 razredi združeno s obrtniško šolo. Društvo obstoji za zdaj iz 26 sester; mati prednica je č. Margarita Puher.

6. Podružnica Gröbming. Gröbming je trg v lepi nižki dolini (Ennstal) na zgornjem Štajerskem. Tudi tu so „šol. sestre“ iz matiške hiše v Algersdorfu ustanovile podružnico l. 1866. Z dovoljenjem mil. sekovskega škofa so kupile hišo za bivanje in učilnico. Sprva so odprle malo odgojilnico (penzjonat) za deklice, kar pa so pozneje zopet opustile.* Leta 1871. je dobila šola pravico javnosti. Poduk oskrbljujejo tu 4 sestre. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Gnojimo sadnim drevesom!

M. Marsikdo si vsadi kako sadno drevo ali potem mu do drevesa ni več dosti mar, ampak prepusti ga večjidel samemu sebi in dobri sreči. Navadno se sadnemu drevju ne gnoji, ali pa, če se mu že gnoji, zgodi se to včasih napačno, včasih premalo, včasih preveč. Res je, da sadna drevesa tudi nepognojena včasih lepo rastejo in dobro obrodé. Večjidel je pa to le tam mogoče, kjer je tako imenovana deviška zemlja, t. j. kjer prej še ni stalo drevo. Ako se pa sadna drevesa na mesta posajajo, ki so bila po dolgoletnih starih drevesih že do dobrega izsesana, tako mora gnoj

*) Odgojilnica — penzjonat, v katerem so deklice popolnoma s hrano in s stanovanjem preskrbljene v hiši „šol. sester“, je praviloma le v „matiški hiši“. Pri „podružnicah“ so odgojilnice le izvanredno. Statuten Cap. VI. §. 10.

zemlji odvzete moči zopet povrne, ako gospodar neče, da mu posajena drevesa le bolj hirajo in le slabe in pičle obrodke prinašajo. Ako so sadna drevesa po preobilnih in premnogih obrodkih ob moč prišla, ali pa če razpihnjeno cvetje v zreli sad razviti ne morejo, tako je brez dvombe gnoj tisti pomoček, ki oslavljenim drevesom zdravje in rodovitnost povrne. Prašanje je, kako se gnoji in s čim? Mnogokrat se prigodi, da se napačno gnoji, n. pr. daje se črstva gnojnica ali črsvi gnoj neposredno blizu drevesnih korenin. Z tem misli marsikdo, da drevesu kdo vé koliko dobroto skaže, in vendar, ker so korenine najbolj občutljiv del celega drevesa, je nasledek takemu gnojenju pri peščenem sadju dostikrat rak, pri koščičnem pa smolni tok in tako dostikrat pogin najlepših dreves. Dvojne so hranivne ali rodeče snovi, ktere se po koreninah sadunosnim drevesom dovažajo: organične in neorganične.

Kdor hoče, da drevesa bolj v les ženejo, kar je pri takih potrebno, ki so po močni rodovitnosti ali pa slabem gleštanju v rasti zaostala in opešala, takim se mora podati gnoj, v katerem so organične snovi. Kdor pa hoče od dreves obilen obrodek, mora gledati, da imajo drevesa dosti mokrote in pa gnoja z organičnimi snovimi, ako je namreč že v zemlji toliko neorganičnih kolikor jih je za popolen razvitek sadu potrebno in za lesno rast zadosti. Organični gnoj iz živalstva ima posebno dosti gnjilca v sebi in v tak gnoj se smejo porabiti: meseni odpadki, dlaka, perje, strojarski odpadki roženo rezanje, parklji, kosti, volne cunje, odpadki iz limarij in milarij (žajfarij), človeški in živalski izločki itd. Te snovi se morajo v zrezanem ali zdrobljenem stanju, koščena moka najbolje z žvepljeno kislino polita ali pa z gipsom in prstjo na kupe zmetana, rabiti. Jako dobra je kri in scavnica živalska, ker ima mnogo amonijaka v sebi. Te snovi se morajo vendar z 2—3 deli vode zredčiti, predno se rabijo. Bolj slabe so organične snovi iz rastlinstva. Te imajo več ogleca v sebi. Tu sem spadajo: leseni odpadki, žaginje, rezanje, čreslo, ogleni prah, smetje, listje, plevel, vrtnarski odpadki, drn, saje, šotino drobirje itd.

Leseni pepel je posebno bogat na kaliju in zato za izsesana, na kaliju revna zemljišča izvrstno gnojivo. Najboljše kaže pepel z tekočim gnojem pomešati in potem rabiti. Predno se pa gori naštete tvarine rabiti morejo, jih je treba tudi pripraviti. To se zgodi, ako se plastoma na kupe zložijo, večkrat z gnojnico ali pomijami polijejo in potem med letom prekopljejo in premečejo. Kajti tak kompostni kup potrebuje leto dni do svoje godnosti. Tako obdelan in pripravljen kompost je izvrsten gnoj za oživljenje izsesanih zemljišč, drevesnih, cvetličnih in zelenjavnih vrtov. Gnojila iz rudništva so neorganična namreč vse prstovine in solne snovi, ki rastlinam hrano podajajo, kakor: apno, gips, droben kremen, cestno blato, premogov pepel itd. Ako je zemlja težka, se mora taka

zmes prejšnemu kompostnemu gnoju pridjati; ako je pa zemlja lahka, se ji pridene ilovica. Omeniti je še treba, da vsa gnojila le takrat pravo korist in hasek imajo, ako je v njihovo razkrojitev potrebne vode zadosti. Na lahkem zemljišču se bode kompost pomešan z ilovato težko prstjo, kakor tudi z govejim in svinjskim gnojem dobro prilagal, na težki zemlji pa gnoj od perutnine, ovae ali konj bolje stori. Tudi kompost iz lahke, peščene apnene prsti dobro dene.

Koliko je treba drevesu dati, to se ravna po njegovi starosti in po prejšnem obrodku. Navadno se jemlje 2—3 samokolnice ali grodi komposta, ali pa 3—5 škropilnic gnojnice na jedno drevo, ki je v popolni rodovitnosti. Tekoči gnoj se najbolj prileže spomladi, ko vse začinja gnati ali pa poleti med kositvijo in žetvo. O tem času ne deluje samo na viseči sad, ampak tudi na razvitek rodovitnih popkov za prihodnje leto. Nikakor pa ni treba leto na leto gnojiti; zadosti je, ako se le v vsakih 2—3 letih z tekočim gnojem gnoji.

Sem ter tje narejajo za pognojenje sadunosnih dreves neko posebno gnojnico. Zato vzamejo prepereli hlevni gnoj, ki prihaja od različne živine. Ta se pomeša z 3 deli vode in vse to se pusti v kadeh ali jamah vreti 48 ur, če je toplo, 72 ur, če je mrzlo vreme. Ta gnojnica se potem še z vodo pomeša in tako drevju podaje, da se po 50 centimetrov globoke luknje v zemljo naredé, ki naravnost do drevesnih korenin peljejo in v ktere se potem imenovana tekočina vliva. Drevo dobiva po velikosti svoji 5—10 škropilnic.

Da se pa gnojivne tvarine ne morejo izkaditi v zrak ali vzpuhteti, se morajo luknje, ko so se z gnojno vodo nalile, brž pokriti. Za pokrove so najpriležnejši kosi drna, ki se v primerni velikosti izrežejo iz drna. Ako se tej gnojnici še lesni pepel ali koščena moka primeša, tako je vspeh njenega gnojenja še boljši, ker se takemu gnoju več kalija in fosforove kisline prida. Omeniti je še treba, da se na tak način le peščenemu sadnemu drevju gnojiti sme. Pri koščičastem drevju se ta gnoj ni dobro skazal. Črešnje, slive, itd se rajši in vspešnejše z gašenim apnom gnojijo. Zemlja starih sadunosnih vrtov se večjidel z velikim vspehom na ta-le način okrepča in poživi. Ako je drevje v pravi daljavi vsaksebi po vrsti sajeno, tako se zemlja med vrstama za $1\frac{1}{3}$ metra od dreves prekoplje in v ti prekopani zemlji se 3—4 leta zaporedoma krompir, repa, kapus itd. sadi. Ti ogoni se morajo pa vsako leto dobro pognojiti. Vpeljati se more tudi tak kolobar, da se po njem vsaka 2—3 leta vsaj jeden tak ogon obdela potem pa zopet v travnik za košnjo pusti. Tako obdelan kos sadunosnega vrta dobi potem novo življenje in zamore zopet veliko let obilen obrodek prinašati.

Petrolej je dobra reč, pa tudi nevarna neopaznim ljudem. Dogodilo se je nedavno blizu

Karloveca na Hrvatskem, da je neki seljak nosil petrolej v počeni posodi tako, da si je obleko, zlasti hlače zmočil. Seljak na to ni pazil in hočeči našgati fajfo potegne z žvepleno šibico ondi, kder so bile hlače od petroleja mokre; šibica se vžgá, ali od nje tudi petrolej in hlače; v par trenutkih bil je ves človek v ognju ter je po strašnih mukah umrl. — Neki mestjan v Desavi na Nemškem se je bil v prst močno vrezal in slučajno polil z petrolejem. Čeravno je brž rano trdno pobrisal — bilo je vendar prepozno; strašna bolečina se ga loti, zdelo se mu je, da vsa roka gori in pozove zdravnika. Ta pa brž spozná, da si je nesrečnik z petrolejem vso kri zastrupil, zdravnikovo prizadevanje ni pomagalo nič, v 3 dnevih bil je mrlič. Dakle pozor, ako je kdo ranjen pa ima z petrolejem opravka.

Sejmovi. 30. nov. pri sv. Andrašu v slov. gor. v Švičini, v Vržeju, v Rogacu, na Bizeljskem

Dopisi.

Iz celjske okolice. (Koliko imamo na kmetih poštne plačevati?) Pri nas na kmetih, po trgih in vaseh, je bila dosihmal navada, da smo hodili ali pošiljali sami na pošto ter tamkaj svoje listine prejeli brez kakošnih posebnih stroškov; vse kar je došlo frankovano, se nam je izročilo in ni bilo treba ne krajarja dati poštnemu ekspedijentu za ta njegov trud. Z letošnjim polletjem pa se je reč spremenila. Visoko ministerstvo za trgovino namreč je z ukazom od dne 21. aprila t. l. neerarnim poštnim uradom dovolilo, da smejo s 1. junijem počemši tirjati 50 kr. pristojbine za poštni predal od vseh tistih oseb, ktere bivajo v poštnem okraju ter hodijo same po svojo pošto. Ta prodalnina (Fachgebühr) se odrajtuje vsak mesec naprej ter je v prid poštnim ekspedijentom. Drugim domačim osebam, ktere nočejo same na pošto hoditi, donaša kakor doslej poseben listonoša pošto na dom, ter sme za ta trud postavljeno nosnino (Zustellgebühr) zahtevati. Ta nosnina znaša (dopisnik ima izkaz oficijelno v rokah): a) za liste, listnice pod zavitkom na križ, ali na ogled, listnice, nakaznice, (Kreuzband und Mustersendungen, Correspondenzkarten und Postanweisungen) 1 kr. b) za časnike $\frac{1}{2}$ kr. c) za denarne liste in povzete karte (Nachnahme Karten) za druge šiljatve do poldruega kilograma teže 3 kr. d) za aviso in oddajalnice (Abgabsrecepisse) 2 kr. Neerarne pošte so tiste, kder niso v službi c. k. uradniki, ampak privatni ljudje pod posebnimi pogoji; take pošte imamo pri nas povsod razun po mestih — moramo torej tudi povsod ali predalniko ali nosnino plačevati, ako jo namreč poštni ekspedijent zahteva. To so res sitne reči in zlasti plačevanje predalnin — napeto!

Iz Ljutomera. (Medjimurci) so sedaj v velikih zadregah. Godi se njim tako, kakor nam štajerskim Slovencem takrat, ko je še bila tlaka, rabota, desetina i gornina. Te sicer v Medjimurji niso pobirali že 28 let ne, in lani je prišla rešitev; toda tamošnji gorniki brž ko ne zapeljani od nevednežev ali hudobnežev niso hotli privoliti v plačevanje po obrokih in sedaj to hudo obžalujejo. Po trgatvi so prišli letos v Štrigovo, kakor tudi v druge kraje, magjarski pandurji rešitve iztirjevati. Delajo pa res kakor pravi magjarski divjaki neusmiljeno in surovo. Po sili jemljejo kmetom ključe od klet, kjer je vino, vdirajo v nje in odvažajo vino na prodaj v Štrigovo. Nevolja in žalost je občna, ki pa utegne še večja postati, ako se uresniči žuganje magjarske gosposke. Ta hoče neki vojake poslati, koje bodo prebivalci morali tako dolgo rediti, dokler niso vsega poplačali. To bi bilo za kmeta strašno bridko sedaj, ko pridelki nimajo nobene cene; tudi je marsikteri mali posestnik več na gornini dolžen, kakor je vse vredno, kar glešta. Revam bodo posestva prišla na boben sami pa na beraško palico!

Iz Vuzenice. Velika povodnja dne 9. sept., o kateri je „Slov. Gosp.“ poročal, je več posestnikov Primuške in Vuzeničke občine hudo zadela. Dvema revežema celo koči podrla, občinam več mostov in cesto razdrapala. Škoda bila je cenjena čez 15.000 for. Deželni poslanec, Marenberški g. Feliks Šmid, in okrajni glavar g. Strohbach sta si veliko prizadevala, da bi poškodovani dobili kako pomoč. Naprosila sta c. k. deželskega namestnika g. barona Kúbeka, naj si sam blagovoljno ogleda nesrečo, kar je omenjeni gospod tudi storil in se do dobrega prepričal, da je škoda res velika, ter da so reveži pomoči silno potrebni. Prav v očetovski skrbi priporoči toraj poškodovane milosti Njih Veličastvu presvitlemu cesarju — kterih milodarnost do ubogih je v obče znana. — Presvitli cesar so takoj uslišali prošnjo, ter iz lastnega žepa (privatne kase) milostljivo podarili 850 fl. in sicer 350 for. za v Primuški in Vuzenički občini revnejše poškodovane, a 500 for. pa za popravo razdrte ceste. Dne 11. novembra je okrajni glavar v nazočnosti občinskih odbornikov omenjene denarje razdelil, kar so obdarovani z veliko hvaležnostjo bili sprejeli. Odbora obeh občin izrekata za tako velikodušno podporo ponižno in javno zahvalo.

Eden v imenu odbornikov.

Iz Slovenjgraškega okraja. Imeli smo že dokaj spomina vrednih gospodov v našem okraju, ki so si ljubezen in hvaležnost prebivalstva vedeli zaslužiti n. pr. poprejšnji glavar Globočnik, dekan Novak, komisar Gril, okrajni sodnik Forstner. Ali če sedaj okoli sebe pogledamo, najdemo še bolj pogumne gospode, kojih se vsi veselimo, da jih imamo med seboj. Taki gospodje so okrajni sodnik g. Pehare, mestni župnik č. g. doktor Šuc in drugi. Svojo pogumnost so ti gospodje pokazali posebno pri poslednjih volitvah za naš okrajni

zastop. Po prizadevanju teh gospodov se nam je posrečilo večino v zastopu spraviti na kmetško, na slovensko stran. To smo že davno želeli pa nismo zamogli dognati. Sedaj se nam je posrečilo in se dotičnim moževom za vrlo pomoč dostojno zahvalimo. Živil!

Fr. Vankau.

Od Pesnice. (Nova železniška postaja). Kakor je že č. bralcem „Slov. Gosp.“ znano, so tukajšne občine visoko vlado prošile za prestavo železniške postaje pri „Pesnichofu“ na bolj primeren kraj, ako mogoče na Leitersberg, kjer se ceste iz zgornje in spodnje pesniške in cerkonske doline križajo. Visoko ministerstvo za trgovino je ponižno prošnjo zavrglo, češ, da ni nikder primerne prostora za novo postajo, in kar je najvažnejše, bi taka prestava 180.000 gold. stala, in bi po takem južno-železniško društvo primerne odškodnine ne dobilo. Pripoznalo je visoko ministerstvo neprilичnost sedanje železniške postaje, ker se do nje le po precej dalnih ovinkih priti zamore in je svetovalo, naj se bolj primerna cesta do postaje napravi. To bi se sicer iz spodnje pesničke doline izvršiti dalo iz zgornje pa ne. Zato zadevajoče občine dobro storijo svojo pravično tirjatev ne v nemar pustiti posebno ker se bodo tudi občine v Š. Ilu v Slov. goricah, za stalno železniško postajo za tamkaj poganjale; za prevažanje oseb že imajo začasno postajo; ako se tamkaj napravi stalna postaja tudi za blago, potem se bo tudi nova postaja za pesničko dolino ložej dovolila, ker je visoko ministerstvo za trgovino v svojem odloku potrebo nove ustanove železniške postaje med Spielfeldom in Pesnichofom izreklo, ako se sedanja pesnička postaja blizu Maribora pomekne z ozirom na zgorej omenjene prošnje.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Avstrijsko-ogerska vlada je prepovedala konje kupovati in jih črez mejo v tuje dežele spravljati; to je velevažno znamenje, da se nam bližajo resni časi. — V Dalmaciji so Slavjani pri volitvah v kmetški skupini sijajno zmagali, dobili so 19 poslancev, le 1 je Lahom ostal. Bog daj, da bi drugo leto Slovenci tudi jednako zmagali! — V državnem zboru je grof Hohenwarth govoril, kako slabo za ljudstvo da so sedaj gosposke razstavljene, ter je pri tej priliki vse ustavaštvo tako na suho položil, da so se ga ustavoverci začeli močno bati; celo dunajski nekateri listi so se mu začeli prilizovati, čeravno ga do sedaj niso zamogli nikoli zadosti nagrditi; pravijo, da bo zopet postal minister. To je celo mogoče. Kajti ustavoverna stranka v državnem zboru se je na 4 strankice razklala; najnovejša je stranka Skené-jeva, ki je že 70 takih poslancev zedinil, med njimi so tudi Seidl, Foreger in Duhač, ki bodo zoper ministerstvo glasovali, če bi nova

nagodba z Ogersko nam še večja denarna bremena hotla naložiti; tudi tožijo že ustavaki sami, kako nesrečen in poguben da je za Avstrijo tako zvani dualizem in pritiskanje Slavjanov na steno, kakor se je oče dualizma, grof Beust, svoje dni izrazil. — Iz vseh avstrijskih dežel se slišijo nezadovoljni glasi duhovništva o namenjenem zboljšanju duhovniške plače; vsi pravijo, da to ni zboljšanje ampak shujšanje! — Magjari so lani samo za podpiranje železnic zapravili 16 milijonov. Ker so ogerski državljani mnogo na davku dolžni, je minister Szell vse dolžne dače predal: ogerskej zemljiščne banki, ki je za velike obresti ministru potrebni denar dala, sedaj pa posestnike po dohtarjih pri sodnji toži; tako bo veliko posestnikov prišlo na nič. Med bosenskimi begunci na Hrvatskem umirajo ljudje po strašni lačni jetihi ali lakoti (Hungrityphus), ker se jim ni zadosti pomagalo. To bolezen tudi domači dobivajo, ker je nalezljiva, in tako se je razširila že črez več hrvatskih vasi.

Vnanje države. Evropski mir vesi res že na poslednjem klincu. Ljudje sicer govorijo močno o miru, med tem pa se strahovito pripravljajo na boj zavolj Turčije. Okoli 28. nov. se bodo poslanci vseh evropskih večjih vlad zbrali v Carigradu in se pogovarjali, kako se naj turškim kristijanom pomaga; če se zbogajo, bo mir, če ne, pa se uname boj. Angleži držijo s Turkom in bi najrajši bili, da bi vse ostalo pri starem. Ali Rusi tega ne trpijo. Tirjajo prvič, da se pobere vse orožje vsem Turkom in kristijanom, drugič izseljenje divjih Črkesov iz kristijanskega prebivalstva tretjič kristijansko gosposko izvoljeno od kristijanov, in še več takih reči, kojih Turki ne bodo dovolili — brez vojske. — Ker je Avstrija namenila na rumunsko mejo več vojakov postaviti, se je Prus hitro zglasil in ukazal na avstrijski meji 2 vojna oddelka na noge postaviti; to je nevarno znamenje. — Francozi in Nemci se vedno pisano gledajo in ti nečejo za l. 1878 v Parizu napovedane razstave obiskovati. — Na Španjskem so Angleži beračili za pomoč za Turke; hotli so imeti 100.000 mož na posodo, dali bi za to Španjcem mesto Gibraltar in nekaj v denarjih; Španjci so pa angleškim kramarjem ponosno rekli, da ne dajo svojih ljudi Turkom v pomoč. Angleži bodo tedaj morali sami iti za Turka v boj, če se jim bo hotlo. Priprave delajo v ta namen res velike; iz vseh strani zbirajo vojakov, celo iz Indije bodo pripeljali veliko tisoč mož, ki bodo Egipt zasedli, tudi so z Turki baje že pogodbo sklenoli, da bodo 4 tedne po tem, ko Rusi prestopijo turške meje, poslali 100.000 mož in vse kar je za vojsko potrebno; tudi so pripravljene skozi 6 tednov plačevati polovico vseh vojnih stroškov. To bi za Turke bila res velika pomoč. Sicer pa se Turki tudi orožajo, kolikor le zamorejo. Iz Srbije in Niša je Kerimpaša odšel z jednim oddelkom vojne in zbira sedaj proti Rusom kraj Donave, zlasti pri Ruščuku 250.000 mož. V Aziji okoli Erzeruma stoji 80.000

Turkov; 300.000 starih rezervistov pa so ravno sedaj pozvali pod puško. Muktar-paša pusti v Foči samo 10 bataljonov, z drugimi pa maršira čez avstrijsko Dalmacijo do morja in se pelja v Carigrad tudi Derviš-paša zapušča Albanijo in hiti na Donavo, sploh Srbi in Črnogorci si bodo sedaj oddehnoli. Ali vse turške priprave bodo preslabe proti Rusom; ruski car in ves ruski narod se pripravlja na veliko vojsko; 14. nov. je pozval ruski car 600.000 vojakov, proti Donavi jih že maršira 250.000 mož s 564 kanoni, železnice prevažajo sedaj po celem ruskem samo vojake, streljivo in kanone; 160 milijonov vojnega posojila je razpisanega, 480 milijonov so, če bo treba, obečala posoditi ruska mesta. Rumuni bodo ruski vojni pridljali svojih 80.000 vojakov; Srbi popravljajo svoja krdela in bodo do novega leta zopet kakih 100.000 hrabrih junakov imeli postaviti na bojišče; Črnogorci so tudi sklenoli zopet prejeti za orožje in ako še pomislimo, da so Grki čedalje bolj srditi na Turke in skoro prisiljeni kakih 100.000 mož orožati, potem smemo upati, da bo zoper Turka in Angleže na nogah samo v Evropi 570.000 mož v prvem hipu; v Aziji pa zbirajo Rusi proti Erzerumu 120.000 mož. — V Indiji bil je tolik vihar, da je bilo 150.000 ljudi ubitih. — Na Kitajskem traja pobijanje katoličanov naprej. V Ningkuoh-fu je 1000 vojakov vlomilo v cerkvo, kder se je ravno obhajala služba božja ter so ubili mešnika in 100 vernikov, cerkev pa do tal razdjali.

Za poduk in kratek čas.

Iz Maribora v Solčavo in savinjsko dolino.

I. V poletni vročini mi je začela kri po žilah vreti, podplati srbeti; gnalo me je od doma; rad bi si bil iz glave izgnal sitne muhe, ki jih delajo skrbi pri sedanjem malo hvaležnem gospodarstvu. Zlasti letos so me hudo nadlegovale in da jih vsaj za nekaj časa pozabim, zvežem v torbo nekoliko sraje in druge za na pot potrebne robe, zadenem vse na rame potovanju že privajene in potegnem na mariborski kolođvor. Tukaj sta me vsled prejšnjega dogovora že pričakovala dva potna tovariša. Brž rešimo vsak svoj biljet in zasedemo kupé, kojega nam je konduktar, rusast deda, pokazal. Ni bilo dolgo in plavo oblečeni mož, stoječi pri zvonu, potegne za jermen in udari s kladivom 3krat po njem, brž zabrizgne nek drugi deda in cela vrsta vozov se začne pomikati za mogočnim „lukamašijem“. Bil je krasen den meseca avgusta. Za mostom čez Dravo smo se zasukali na desno in jo veselo kadili po rodovitni ravnini naprej med pohorskim in kamško-selniškim bregovjem proti Koroškemu. Nižeji hribi na desni in levi bili so lepi zeleni; pokriva jih žlahtna vinska trta, toda letos gospodarjem ni dala velikega pridelka in ne veselja pri branju; spomladanski mraz ali slana je posmodila vse, kar je

trta za letos nastavila. Vlak nam je kmalu pridrdral v tesno dolino, ki prične za Rušami in se potem kraj Drave vije naprej v Koroško. Na tem potu sem zapazil več cerkvic, pa skoro vsaka je imela na svoji steni podobo sv. Krištofa, kako na plečastih ramah nosi božje dete Jezusa. Kaj pomeni to? To priča, da so ove cerkve že stare. Pred tremi stoletji je bila med plemenitaši razširjena bratovšina sv. Krištofa v obrambo proti pijanstvu, kateremu je takrat gospoda bila močno udana. Udom je bila dolžnost pijanosti varovati se in kedarkoli je kateri iz med udov bratovšine prišel mimo cerkve posvečene sv. Krištofu, ali če je na njeni steni bila slika tega svetnika ali v cerkvi njegov altar, je moral vsak iti v cerkvo, zmoliti jeden očenaš na namen bratovšin in po svojej zmožnosti položiti dar, ki se je potlej obrnel za zidanje novih cerkev. Tako se je mnogim ubogim podložnikom pripomoglo do potrebnih hiš božjih.

Tukaj mi pride na misel smešnica, katero sem pri tej priliki slišal; dogodila se je na Kranjskem. Nek premožen kmet si je pri svojem g. župniku izprosil dovoljenje, da sme na cerkveno steno dati naslikati podobo sv. Krištofa. Zadel je na šegavega slikarja in ker ga je prosil, naj napravi sv. Krištofa mogoče velikega, mu reče umetnik: če me dobro plačate, vam naredim sv. Krištofa tolikega, da bo še čez cerkveni kap segal. „Ni mogoče“, mu začudeni kmet odgovori. „No, boste pa videli, da bo tako“ zavrne kratko slikar. Pogodba je bila sklenjena in slikar se potegne za zagrinjalo in začne svoje delo. Med tem se je pa kmet povsodi hvalil, kako „kunštnega“ slikarja da je dobil in da bo farnej cerkvi pripravil na steno sv. Krištofa, kolikega ne bodo niti v devetih farah imeli. Da se misliti, kako radovedni so ljudje postali, tam bolj, ker je prebrisani slikar nalašč mudno delal. Naposled pride vendar-le den odkritja; ljudi se je vse trlo okoli cerkve, vse je zijalo v steno, ko je slikar zagrinjalo odmeknol. Toda sedaj so se začeli vsi kmetu posmehovati in praviti, da ga je slikar za nos vodil in opeharil. Sv. Krištof je namreč bil napravljen, kako ravno pred vodo stoji in si pripognjen obuvalo izuvlje. Kmet ves srdit se obrne proti slikarju in mu reče: vi ste slepar, ker niste tako naslikali sv. Krištofa, kakor ste mi bili obečali, namreč tako, da bo segal više, kakor cerkveni kap! „Oče ne jezite se ne, jaz sem svoje pošteno storil, le pogledjte še enkrat podobo, ali ne vidite, da je sv. Krištof pripognjen in že zdaj se s svojimi širokimi plečami skoro dotika cerkvenega strešja — kedar se pa bo izul in zravnal, potem bo gotovo segnol više cerkvenega kapa. Kmet se je po teh besedah pomiril, vendar sv. Krištof še se mu do denešnjega dne ni zravnal.

Prestopili smo s hlaponom štajersko mejo in prišli na sosedno Koroško, kder je železni voz prvič obstal pri postaji Prevali. Okolica je polna premoga; vsako leto se ga izkoplje po 500.000

centov. Rabijo ga večjidel za izdelovanje železa, ki se v stasnem ognju od prsti čisti. Visoki tenki dimniki puhajo iz sebe črnosivi dim in tako od daleč naznanjajo, da je ondi fužinstvo. Železa se izdela vsako leto veliko. Samo med delavce se baje izplača vsaki mesec po 20—25.000 fl.

(Dalje prih.)

Smešničar 48. Berič, ki je zaostale dače pobiral, pri Vrabiču ni dobil nič denarja, pač pa celo vrsto razžaljivih psovk. Berič potem sledečo pisano tožbo sodnji pošlje: „Podpisani tožim J. Vrabiča, da me je imenoval „dereža, goljufa, lumpa itd.“ Da je vse to gola resnica, pripravljen sem s prisego potrditi.“

Razne stvari.

(Slovenski dijaki) mariborske gimnazije bili so zarad svoje narodnosti od dveh nemških zasramovani in so te iz krčme dostojno vrgli na ulico; zato so bili kaznovani na 9 ur zapora, nemškim klatežem se je odmerilo — 6 ur. Tako je zahtevala — nemška pravica!

(Vina ukradli) so tatovi 8 hektolitrov Neži Koretnikovej v Šmarji. Ani Stuhecevej v Hrastju blizu Radgone pa so tatovi vzeli obleke za 148 fl. in dolžno pismo za 540 fl.

(Krido napovedal) je Ferdinand Scherbaum, trgovec v Studencih ali pri sv. Jožefu nad Mariborom.

(Pogorel) je 15. nov. Miha Pernat v Spod. Gorici na dravskem polju; škoda se ceni na 900 fl. Ogenj sta vtorela z tobakom dva nosača okenskih šip. Tudi Janez Rangl v Zalogah v srenji Gotovljanski na savinjskem polju je po ognju v nesrečo zašel; pogorelo mu je 100 centov sena in 40 vaganov zrnja.

(† Gabrijela Prelogova), utemeljitelja in prvega urednika „Slov. Gospodarja“, je umrla v Mahrenbergu 51 let stara in je zapustila 6 otrok.

(Obsojen) na 9 let težke ječe bil je pri celjski sodnji Marka Čeh od sv. Lenarta v slov. goricah, ker je svojo pasterkinjo zavolj 3000 fl. hotel z žveplom zastrupiti.

(Koleki ali štampeljni) vseh denarnih vrst pridejo ob novem letu predružačeni na svitlo; spodnji tisek bo pri markah do 50 kr. rudeč, pri markah do 90 vijoličen, in pri markah od 1—5 fl. zelen. Stare marke pridejo ob veljavo in se bodo do 30. aprila 1877 zamenjevale z novimi.

(Celjski „Ledrer-Viereck“) se je začel rušiti. Umrl je 13. t. m. Anton Lassnigg, znani branitelj in zagovornik ustavoverne stranke celjskih „purgarjev“. Bog ga naj milo sodi!

(Spremembe v lavantinski škofiji.) Č. g. Jakob Paltauf, župnik v pokojju je imenovan za kn. šk.

duhovnega svetovalca. — Č. g. J. Šabot, župnik pri sv. Roku za Sotlo stopi v stalni pokoj; na njegovo mesto pride za provizorja č. g. J. Dečko. Č. g. M. Kolenko je prestavljen za kaplana v Šmarjeto na dravskem polju. — Kaplanija pri Mariji Snežnici ostane začasno izpraznjena.

(Dražbe) v tretjič 25. nov. Jožefa Urban v Vuhredu 4700 fl. 27. nov. Fr. Črešner 1015 fl. Kašp. Korenjak 3345 fl., Tom. Krameršek 1005 fl. vsi v Konjicah; 28. nov. Jožef Majcenovič na Benskemvrhu 3445 fl., Janez Kaiser v Digošah 550 fl., Kašp. Konec 1140 fl. v Konjicah; 29. nov. Jernej Robnič 7695 fl. v Konjicah; 1. dec. Martin Cvahte 400 fl. v Konjicah.

Lističi opravištva. G. A. Krivograd plačali do maja. —

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁰⁰/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž	Ječmen		Oves		Tursišica		Proso		Ajda		
	fl	kr.		fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
Maribor . . .	8	10	6	20	5	50	3	50	5	50	5	—	5	50
Ptuj	8	40	6	52	5	20	4	30	4	85	4	80	4	90
Ormuž	7	32	6	17	5	70	2	92	4	80	7	80	4	88
Gradec	8	65	6	50	4	88	3	65	4	79	—	—	4	84
Celovec	8	88	7	66	5	24	3	46	4	80	4	46	4	88
Ljubljana	9	10	6	40	4	70	3	57	6	80	4	70	5	85
Varaždin	6	40	6	40	5	80	3	60	5	—	5	50	4	40
Zagreb	10	80	8	—	6	—	3	—	6	80	—	—	—	—
Dunaj	11	90	9	75	8	60	7	50	7	30	—	—	—	—
Pešt	11	15	9	30	7	15	7	40	5	50	5	—	—	—

V Mariboru. Krompir 2 fl. 20 kr. Hl. — fažol 14 leča 30, grah 28 kr. Kg. — Pšeno 10 kr. liter. — Pšenično gres 26, prednja moka 21, srednja 16, polentna moka 13 kr. Kg. — Kravje maslo 1 fl. 20 kr., svinjsko maslo 90, slanina frišna 62, slanina prevojena 90 kr., puter 1 fl. 5 kr. Kg. — Jajce 3 kr. vsako. — Govedina 44, teletina 55, svinjetina mlada 55 kr. Kg. — Mleko frišno 12, posneto 10 kr. liter. — Drva trda fl. 3 90 mehka, fl. 2 80 Kbmt. — Ogelje trdo fl. 1—, mehko 60 kr. Hl. — Seno 2 fl. 70 kr. slama 2 fl. 80 kr., stelja 2 fl. 20 kr. za 100 Kg.

Dobra sol po najnižji ceni

v žakljih priredjena se dobi v veliki, privatni solni zalogi v Celju — Salz-Depot in Cili — Zastopnik zaloge je gosp. R. Jud v Celju.

Najnovjši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 60 60 — Srebrna renta 66 30 — 1860-letno državno posojila 108 — Akcije narodne banke 830 — Kreditne akcije 140 — Napoleon 10 15 — Ces. kr. cekini 6 05 — Srebro 112 50

Loterijske številke:

V Trstu 18. novembra 1876: 44 19 78 76 18.

V Lincu 19 34 25 69 88.

Príhodnje srečkanje: 2. decembra 1876.

Razglas.

2—3

Na deželni sadje- in vinorejski šoli blizu Maribora se bodo od 11.—16. dec. 1876 vršila predavanja o kletarstvu za goste. Obsegala bodo teoretični in praktični poduk o vinskem pridelovanju in kletarstvu. Vsaki den bo od 10.—12. ure dopolndne poduk, popoldne pa praktično razkazivanje. Vodil jih in predaval bo strokovnjaški učitelj g. Henrik Kalman. Predavanj se zamore udeležiti vsak Štajerec, ki je 18 let star, in ki zmore potrebnih predznanostij in se za ovi poduk zanimiva. Toda poslušalcev se ne sprejme več nego 20. Kdor se želi udeležiti, naj se do 7. decembra pri ravnateljstvu šole pismeno oglasi. Ondi se tudi lahko vse še natančnije izvé.

V Gradcu 4. novembra 1876.

Štajerski deželni odbor.

1—3

Duhovnik v pokoju

zmožen še dva duhovniška opravila opravljati razve spovednih potov v goratem hribovju želi nekam priti za misarja, ter je voljen, ako treba, prevzeti tudi jedno službo božjo, ali krščanski nauk ali katehezo. Svojo zmožnost zamore s pričevali potrditi. Ime č. gospoda se izvé pri uredniku „Slov. Gospodarja“.

Trgovsk commis (komi)

z najboljšim spričevalom, dobro izurjen v mešani trgovini, umi dobro kupčijo z pridelki ali produkti in se priporočuje trgovcem štajerskim na deželi. Adresa njegova se izvé pri opravištvu „Sloven. Gospod.“ v Mariboru.

3—3

Sirovi loj
kupujeta vsaki čas po najvišji ceni

Karl Pamperl-ova sina,
Topilnica za loj, svečarja in milarnica,
zaloga vžigalnih, svetilnih in maščobnih tvarin

v CELOVCI na Koroškem.

!!! Od leta 1767 !!!

Svetinja
za napredek

Svetinja
za zasluge

ALBERT SAMASSA,

c. kr. dvorni zvonar izdeljavec strojev in raznoterega orodja pri gašenju ognja v Ljubljani, priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebščino, kakor jarmi: ojnice okovi. Zvon tudi 40 centov teže, zamore en mož zvoniti; dalje priporoča vse vrste brizgalnic, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile, šravbe itd. itd.

po najnižji ceni.

Občinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma
pripoznanja

Diploma
pripoznanja

!!! 14 svetinj !!!